

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ชายและหญิงที่มีอายุ 19-60 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน รวมถึงเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลอื่น ๆ

เหตุที่เลือกบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไปนั้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีจำนวนมากที่สุดในหมู่บ้าน อีกทั้งวัยนี้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีครอบครัวแล้ว มีความรับผิดชอบครอบครัวแล้ว และรู้จักทำมาหากิน สำหรับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก มีความรู้เรื่องชุมชนที่ตนอาศัยอยู่เป็นอย่างดี ตลอดจนได้รับความเคารพนับถือจากคนในชุมชนอีกด้วย

วิธีการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงมานุษยวิทยา (Anthropology Fieldwork) โดยเลือกชุมชนที่มีวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลัก รวมทั้งเป็นชุมชนที่มีการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติอยู่รอบ

ในระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิจัยหลัก คือวิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยการเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านในหมู่บ้าน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านและร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้านจับพริก โดยผู้วิจัยได้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้หญิงในหมู่บ้าน เช่น การเลี้ยงโคนม การเลี้ยงเป็ดไก่ การรับจ้างในและนอกหมู่บ้าน การทำหน่อไม้ดอง การทำไม้เลียบลูกชิ้น การทำไร่ เป็นต้น ผู้วิจัยยังใช้เทคนิควิจัยสนามทางมานุษยวิทยาหลายรูปแบบ เช่น การสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key-Informant Interview) การเก็บข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ การเก็บข้อมูลเครือญาติ (Genealogical Method) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) การสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมชุมชน (Ecological Mapping) การสำรวจประชากร การทำโคอะแกรมเกี่ยวกับเครือญาติ การทำแผนที่ การเก็บประวัติชีวิต การเก็บประวัติชุมชน การใช้ข้อมูลส่วนตัวของชาวบ้าน การเก็บรวบรวมวัฒนธรรมทางวัตถุ การสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ การสังเกตทั่วไป การใช้เครื่องมือที่กึ่งเชิง และการถ่ายภาพ เป็นต้น จากนั้นก็นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบเพื่อการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ซึ่งประกอบด้วยแผนภูมิ ตารางแผนที่ โคอะแกรม และภาพประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากการออกภาคสนาม โดยมีตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สำคัญที่สุด และได้ทำการเก็บข้อมูลจากเครื่องมืออื่น อันได้แก่ การจดบันทึกประจำวัน การถ่ายภาพ การใช้เทปบันทึกเสียง มาดำเนินการศึกษาร่วมด้วย

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้ว ผู้วิจัยจะนำแนวคิดที่ได้กล่าวมาแล้วมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การตอบปัญหาของสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์จะมุ่งถึงบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงบ้านซบพริก หมู่ที่ 4 กับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสืบต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแสดงบทบาทของผู้หญิง และการแบ่งงานกันทำในครอบครัวระหว่างสามีและภรรยา เรียกว่าเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย